

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101045

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 31-10-2023

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондар Валерія Юріївна

2. Valeriia Bondar

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6853-8622

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 073

Назва наукової спеціальності: Менеджмент

Галузь / галузі знань: управління та адміністрування

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Менеджмент

Дата захисту: 12-12-2023

Спеціальність за освітою: менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Місце роботи здобувача: Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

Код за ЄДРПОУ: 02070921

Місцезнаходження: проспект Берестейський, буд. 37, Київ, 03056, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.002.49; ID 2618

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

Код за ЄДРПОУ: 02070921

Місцезнаходження: проспект Берестейський, буд. 37, Київ, 03056, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

Код за ЄДРПОУ: 02070921

Місцезнаходження: проспект Берестейський, буд. 37, Київ, 03056, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.39.41

Тема дисертації:

1. Механізм забезпечення експортоорієнтованого розвитку машинобудівних підприємств
2. Mechanism for ensuring export-oriented development of machine-building enterprises

Реферат:

1. Дисертацію присвячено поглибленню теоретико-методичних положень та розвитку концептуального підходу, розробленню практичних рекомендацій щодо формування механізму експортоорієнтованого розвитку підприємств машинобудівної галузі. Розглянуто аналіз основних теоретичних напрямків наукових досліджень, присвячених специфіці експортної діяльності промислових підприємств. Досліджено наукові погляди на розуміння терміну «розвиток» у вітчизняних та зарубіжних джерелах та виділено два основні його напрямки - внутрішньорієнтований та зовнішньорієнтований, що спираються на існуючу зовнішню політику країни та можливості промисловості. Визначено розвиток як сукупність змін, які відбуваються в системі (країни, підприємства та ін.) під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів та мають інноваційну природу. Виявлено, що основною детермінантою експортоорієнтованого розвитку науковцями вбачається

експортний потенціал країни, регіону чи підприємств зокрема. Проведено дослідження сутності поняття механізм управління з позицій розмежування змістовних особливостей термінів «механізм розвитку» та «механізм управління», на підставі чого з'ясовано, що механізм розвитку характеризується як комплекс заходів впливу, а також кількісну та якісну систему оцінки різних сторін його функціонування, для досягнення цілей та реалізацію завдань ефективної діяльності промислових підприємств Розроблено концептуальний підхід до формування механізму забезпечення експортоорієнтованого розвитку на основі вектору розвитку експортного потенціалу та вектору розвитку експортної активності, що спираються на фактори впливу зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства та виділити три основні компоненти даного механізму, доповнивши традиційні складові, до яких відносяться економічна та організаційна, інноваційною складовою як вагомим елементу забезпечення розвитку експортної діяльності підприємства з позицій підвищення додаткової вартості експортоорієнтованої продукції. Визначено основні тенденції розвитку машинобудівних підприємств України у контексті забезпечення експортоорієнтованого розвитку. Ідентифіковано основні фактори, що стимулюють експортну діяльність підприємств галузі. Проведено аналіз технічної ефективності діяльності підприємств з виділенням еталонних значень галузі та оцінку запропонованих моделей поведінки машинобудівних підприємств в процесі експортної діяльності. Аналіз факторів впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на експортну діяльність підприємств та особливостей розвитку світового ринку, на якому діють дані підприємства дозволив виділити основні принципи побудови механізму забезпечення експортоорієнтованого розвитку та розробити інструменти забезпечення даного розвитку на різних рівнях його впровадження. Запропоновано до найбільш значимих інструментів на макrorівні віднести функціонування Експортного кредитного агентства, державну фінансову підтримку експорту та інформаційну підтримку експортерів. На мезорівні віднесено створення особливих економічних зон і технопарків на базі провідних експортерів, а також формування експортоорієнтованих кластерів машинобудування з інноваційних ухилом, а на мікрорівні - створення експортоорієнтованих виробництв всередині підприємств на інноваційних засадах з використанням сучасних методів цифровізації виробництва та управління, а також застосування сучасних механізмів міжнародного лізингу для імпорту високотехнологічного обладнання. За даними проведеного аналізу існуючих форм кластерних структур у машинобудівній промисловості було розвинуто схему функціонування експортоорієнтованого кластеру на засадах інноваційного розвитку з конкретними практичними рекомендаціями щодо залучення науково-освітніх установ та різноманітних підприємств-сателітів для кожної групи підприємств відповідно до потреб їх розвитку та спираючись на попередньо обрані вектори. Результати прогнозування показників експорту за моделлю Хольта-Уінтерса та врахування кореляційних зв'язків між факторами зовнішнього та внутрішнього середовища і експортною діяльністю досліджуваних підприємств показали нерівномірність та неоднорідність експортної активності. Розроблено регресійні моделі, орієнтовані на два вектори діяльності відповідно до концептуальної моделі механізму забезпечення експортоорієнтованого розвитку, що є інструментом для прогнозування можливостей розвитку. Здійснена оцінка показала значну ефективність запропонованих заходів та мікро- та мезорівнях функціонування запропонованого механізму за умов підвищення інноваційної складової експортної діяльності вже починаючи з першого року впровадження запропонованих заходів.

2. The dissertation is devoted to the deepening of theoretical and methodological provisions and development of the conceptual approach, practical recommendations have been developed for formation of the mechanism of export-oriented development of enterprises in machine-building industry. The analysis of the main theoretical directions of scientific research devoted to the specifics of export activity of industrial enterprises is considered. Scientific views on the understanding of the term "development" in domestic and foreign sources have been studied and its two main directions have been identified - internally oriented and externally oriented, which are based on country's existing foreign policy and industry capabilities. Development is defined as a set of changes that occur in the system (countries, enterprises, etc.) under the influence of external and internal factors and have an innovative nature. It was revealed that main determinant of export-oriented development is considered to be the export potential of the country, region or enterprises in particular. Study of the essence of concept of a

management mechanism was carried out from the standpoint of distinguishing the meaningful features of the terms "development mechanism" and "management mechanism", on the basis of which it was found that the development mechanism is characterized as a set of influence measures, as well as a qualitative and qualitative assessment system of various aspects of its functioning, to achieve the goals and implement the tasks of effective activity of industrial enterprises. A conceptual approach to formation of a mechanism for ensuring export-oriented development has been developed based on vector of export potential development and vector of export activity development, which are based on the factors influencing the external and internal environment of enterprise and single out three main components of this mechanism, supplementing the traditional components, which include economic and organizational, an innovative component as an important element of ensuring development of enterprise's export activity from the standpoint of increasing the added value of export-oriented products. The main trends in the development of machine-building enterprises of Ukraine in the context of ensuring export-oriented development have been determined. The main factors that stimulate the export activity of enterprises of the industry have been identified. An analysis of technical efficiency of enterprises was carried out with the selection of reference values of the industry and an assessment of expected behavior patterns of machine-building enterprises in process of export activity. The analysis of the factors influencing external and internal environment on the export activity of enterprises and the features of development of world market in which these enterprises operate will allow to highlight main principles of building a mechanism for ensuring export-oriented development and to develop tools for ensuring this development at various levels of its implementation. It is suggested that functioning of the Export Credit Agency, state financial support for exports, and informational support for exporters are the most significant tools at the macro level. At meso level - creation of special economic zones and technoparks on the bases of leading exporters, as well as formation of export-oriented machine-building clusters with an innovative bias, and at micro level - the creation of export-oriented production at the enterprises of center at innovative institutions using modern methods of digitalization of production and management, as well as the application of modern mechanisms international leasing for the import of high-tech equipment. According to analysis of existing forms of cluster structures in machine-building, a scheme for operation of an export-oriented cluster was developed on basis of innovative development with specific practical recommendations for involvement of scientific and educational institutions and various satellite enterprises for each group of enterprises in accordance with the needs of their development and based on openly selected vectors. The results of forecasting export indicators according to the Holt-Winters model and taking into account correlations between factors of external and internal environment and export activity of studied enterprises showed unevenness and heterogeneity of export activity. Regression models focused on two vectors of activity have been developed in accordance with the conceptual model of the mechanism for ensuring export-oriented development, which is a tool for forecasting development opportunities. Carried out assessment showed the significant effectiveness of proposed measures and micro- and meso-levels of functioning of proposed mechanism under conditions of increasing the innovative component of export activity starting from the first year of implementation of proposed measures.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Бондар В. Ю. Сутність поняття «організаційно-економічний механізм управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства». Ефективна економіка. 2018. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6503>
- Бондар В.Ю. Аналіз позицій українських підприємств у світовому експорті машинобудівної продукції. Інвестиції: практика та досвід. Київ, 2018. №13, с. 58-61. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/13_2018/12.pdf
- Дунська, А. Бондар, В. Експортоорієнтований розвиток підприємств як драйвер економічного зростання країни. Підприємництво та інновації. 2019. № 8. С. 40-45. URL: <http://www.ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/182/169>
- Бондар В. Світовий досвід та чинники використання експортоорієнтованого розвитку як інструменту наукового прогресу. Бізнес-навігатор. 2022. Вип. 2 (69). С. 62-66. URL: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.69-8>
- Задорожний О., Бондар В. Концептуальні засади управління бізнес-процесами підприємства в умовах нестабільності національної економіки. Бізнес-навігатор. 2022. Вип. 3 (70). С. 56-60. URL: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.70-10>

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: імпортозаміщення

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0118U100598 0114U001132 0114U001135

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дунська Алла Рашидівна
2. Dunska Alla

Кваліфікація: доктор економічних наук, професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація: ;0000-0002-8623-4507

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

Код за ЄДРПОУ: 02070921

Місцезнаходження: проспект Берестейський, буд. 37, Київ, 03056, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Петухова Ольга Михайлівна
2. Olha Pietukhova

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-4020-6949**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний університет харчових технологій**Код за ЄДРПОУ:** 02070938**Місцезнаходження:** вул. Володимирська, буд. 68, Київ, 01601, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Бояр Андрій Олексійович
2. Andrii O. Boiar

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-9379-8140**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Волинський національний університет імені Лесі Українки**Код за ЄДРПОУ:** 02125102**Місцезнаходження:** проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Дергачова Вікторія Вікторівна
2. Viktoriia Dergachova

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-0317-8675**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

Код за ЄДРПОУ: 02070921

Місцезнаходження: проспект Берестейський, буд. 37, Київ, 03056, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Голюк Вікторія Ярославівна

2. Victoria Y. Golyuk

Кваліфікація: к.е.н., доц., 08.05.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8050-4158

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

Код за ЄДРПОУ: 02070921

Місцезнаходження: проспект Берестейський, буд. 37, Київ, 03056, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кравченко Марина Олегівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кравченко Марина Олегівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Бондар Валерія Юріївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна